

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/172/2020
Identifikačné číslo spisu: 7117207740
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7117207740.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. T., bývajúceho v V., Q. X, proti žalovanej CETELEM SLOVENSKO a.s. so sídlom v Bratislave 1, Panenská 7, IČO: 35 787 783, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je neplatná a že úver zo spotrebiteľskej zmluvy je bez poplatkov a bezúročný, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 22 Csp 56/2017, o dovolaní BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA pobočka zahraničnej banky, so sídlom vo Francúzsku, boulevard Haussmann 1, 750 09 Paríž, konajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky so sídlom organizačnej zložky v Bratislave, Karadžičova 2, IČO: 47 258 713, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Nagyová Tenkač, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Ružinovská 42, IČO: 36 862 169, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. decembra 2019 sp. zn. 9 Co 129/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 11. decembra 2019 sp. zn. 9 Co 129/2019 a rozsudok Okresného súdu Košice I č. k. 22 Csp 56/2017 - 184 z 5. decembra 2018 z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

Žalobca je p o v i n ý zaplatiť dovolateľke trovy dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 22 Csp 56/2017 - 184 z 5. decembra 2018 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 493,23 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu, ktorou sa domáhal určenia, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je neplatná, ako aj určenia, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov zamietol; žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Právne vec posúdil v súlade s ustanovenia § 18 ods. 1, 2, § 19 ods. 1, 2, § 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 62 ods. 1, § 68 ods. 1, § 69 ods. 1 veta prvá, ods. 3 veta prvá, § 69a ods. 1 písm. a/, b/, c/, § 7 ods. 1, § 21 ods. 3, 4 Obchodného zákonníka, § 61 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) s tým, že

považoval za nesporné, že žalobcom ako žalovaná pôvodne označená spoločnosť CETELEM SLOVENSKO, a. s., so sídlom v Bratislave, Panenská 7, IČO: 35 787 783, v dôsledku cezhraničného zlúčenia zanikla zlúčením bez likvidácie a spoločnosť BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA sa od 1. júla 2016 stala jej univerzálnym právnym nástupcom, pričom súd prvej inštancie vo vzťahu k označeniu žalovanej vychádzal z obsahu žaloby, z doložených listín, a z vôle žalobcu označiť ako žalovanú spoločnosť BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, konajúcu v Slovenskej republike prostredníctvom pobočky zahraničnej banky. Následne citoval ustanovenia § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 5, ods. 9, § 53c, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, 8, § 2 písm. a), b), d), g), h), i), § 4 ods. 1, 2 a 6, § 9 ods. 1, 2, 6 a 7, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., § 2 písm. a), § 3 ods. 1, 3, 5, § 4 ods. 2, 3, 6, 8 a 9, § 5 ods. 1, § 7 ods. 1, 2, 4, § 8 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 3 ods. 1, § 34, § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 4, § 41, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 457, § 563 Občianskeho zákonníka a uviedol, že žalobca sa voči žalovanej domáhal určenia, že spotrebiteľská zmluva č. 42683279499002 z 1. decembra 2010, uzavretá medzi žalobcom a žalovanou je neplatná, ďalej určenia, že úver z tejto spotrebiteľskej zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, a zároveň sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 5 493,23 eur. Podľa názoru súdu prvej inštancie, nárok z titulu bezdôvodného obohatenia uplatnený žalobcom vyplýva zo spotrebiteľskej zmluvy, a to aj napriek tomu, že ide o tzv. absolútny obchod, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka. Konštatoval, že v danom prípade išlo o vopred pripravenú formulárovú (typovú) zmluvu, ktorej obsah žalobca nemal možnosť reálne ovplyvniť. Po preskúmaní uplatneného nároku z hľadiska súladu s ustanoveniami na ochranu práv spotrebiteľa súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je dôvodný, pretože zmluva o spotrebiteľskom úvere nemala všetky zákonné náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., a to termín o konečnej splatnosti úveru, údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“) zohľadňujúci výšku mesačných splátok poistného pri výpočte celkových nákladov spotrebiteľa a následne pri výpočte celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť (vychádzajúc z pridruženej zmluvy o poistení) a jednoznačný a správny údaj o výške mesačnej splátky (bez poistenia). Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie uzavrel, že veriteľ (právny predchodca žalovanej) mal nárok len na vrátenie skutočne ním poskytnutého úveru vo výške 9 000 eur, keďže medzi stranami nebolo sporné, že na základe uvedenej zmluvy právny predchodca žalovanej poskytol žalobcovi na jeho účet úver vo výške 9 000 eur (10. januára 2011), žalobca na tento úver splatil 54 splátok po 152,25 eur a jednu splátku vo výške 6 423,98 eura, t. j. spolu 14 493,23 eur; došlo na strane žalovanej k vzniku bezdôvodného obohatenia vo výške 5 493,23 eur. Vo vzťahu k vystaveniu úverovej kreditnej karty a vzniku revolvingového úveru v súvislosti s predmetnou formulárovou spotrebiteľskou úverovou zmluvou v súlade rozhodovacou praxou súdov nižších inštancií konštatoval neprijateľnú zmluvnú podmienku v časti C) - úverová karta. Záverom dodal, že nebola preukázaná existencia poistnej zmluvy, z ktorej by žalovanej vyplýval nárok na zaplatenie mesačného poistného v sume 5,68 eura, ktoré žalobca preukázateľne uhradil spolu s mesačnou splátkou úveru. Žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj v časti určenia, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov zamietol, stotožňujúc sa s argumentáciou žalovanej, že sa jedná o nadbytočný výrok, lebo žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia konzumuje žalobu o určenie, že úver zo spotrebiteľskej zmluvy je bezúročný a bez poplatkov. Vo vzťahu k určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podotkol, že v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., absencia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere nespôsobuje jej neplatnosť, ale poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, a preto v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, keďže nezistil dôvody, pre ktoré by mala byť zmluva neplatná. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 11. decembra 2019 sp. zn. 9 Co 129/2019 rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil; žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

4. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci samej vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy náležite vyhodnotil, z ktorých dospel k

správnym skutkovým zisteniam, ako aj vec správne právne posúdil. Odvolací súd považoval za správny postup súdu prvej inštancie, ktorý po zistení, že došlo k nesúladu medzi žalobcom označeným subjektom ako žalovanou v žalobe a skutkovými okolnosťami zistenými z listinných dôkazov, týkajúcimi sa nejednoznačného označenia žalovanej, z čoho vyplýva, že išlo o odstrániteľnú vadu konania, potom ako žalobca na základe uznesenia súdu prvej inštancie č. k. 22 Csp 56/2017 - 24 z 19. apríla 2017 (ktorým bol žalobca vyzvaný na jednoznačné uvedenie sporových strán) odstránil vadu žaloby spočívajúcu v nejasnom označení žalovanej tak, že za žalovanú označil PERSONAL FINANCE SA, so sídlom boulevard Haussmann 1, Paríž, Francúzska republika, konajúcu na území Slovenskej republiky prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočky zahraničnej banky, so sídlom organizačnej zložky v Bratislave, Karadžičova 2, IČO: 47 258 713, podaním z 23. júna 2017, s ktorou následne súd pokračoval a s takto označenou žalovanou konal. Bol toho názoru, že vada žaloby spočívajúca v nejednoznačnom označení žalovanej bola zo strany žalobcu odstránená. Odvolací súd takýto postup považoval za správny a v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku najmä s prihliadnutím na postavenie žalobcu ako spotrebiteľa, ktorý v čase podania žaloby nebol zastúpený advokátom, a preto mal súd vo vzťahu k nemu zvýšenú poučovaciu povinnosť. Odvolací súd preto nepovažoval za dôvodnú námietku žalovanej, že súd prvej inštancie konal s neexistujúcim subjektom, voči ktorému mal konanie zastaviť, nakoľko išlo o neodstrániteľnú vadu konania. Odvolací súd nemal pochybnosti o spotrebiteľskom charaktere právneho vzťahu medzi sporovými stranami a o potrebe aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona č. 129/2010 Z. z., ktoré aplikoval aj súd prvej inštancie, ktorý po preskúmaní obsahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere dospel k záveru, že v nej absentuje údaj o termíne konečnej splatnosti úveru a údaj o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z.). V tejto súvislosti vyslovil, že spôsob, akým bol termín konečnej splatnosti úveru a termín poslednej mesačnej splátky v zmluve upravený, nie je uvedený jednoznačne, čo má za následok, ako keby tento údaj nebol uvedený vôbec a následne uzavrel, že už len absencia týchto zákonných náležitostí spôsobuje, že daný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Podľa odvolacieho súdu bol správnym aj názor súdu prvej inštancie týkajúci sa tvrdenia, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje uvedenie celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, ako aj, že je nesprávne uvedený údaj o RPMN, nakoľko tento nezohľadňuje výšku mesačných splátok poisťného, ktoré mali byť zahrnuté do celkových nákladov spotrebiteľa a následne pri výpočte celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. Žalovaná porušila ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa tým, že poskytnutie, tzv. vnútenej služby bolo zahrnuté na vopred pripravenom formulári zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola viazaná na uzavretie zmluvy vo forme úpravy poisťovania v časti D zmluvy „poistenie klienta“. Okrem toho odvolací súd podotkol, že formulár zmluvy bol písaný drobným písmom, ktoré nie je voľným okom čitateľné, neobsahuje možnosť nepriať poisťovanie a navyše z textu zmluvy nie je možné jednoznačne zistiť výšku poisťného a ani obsah poisťnej zmluvy. Napadnutý vyhovujúci výrok a výrok o trovách konania ako vecne správny potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 CSP.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie subjekt vystupujúci na strane žalovanej BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočky zahraničnej banky, so sídlom organizačnej zložky v Bratislave, Karadžičova 2, (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. b) CSP a § 420 písm. f) CSP. Namietala, že žalobcom označený subjekt na strane žalovanej CETELEM SLOVENSKO a.s., ktorý ku dňu podania žaloby zanikol, neexistoval, nemal procesnú subjektivitu, pričom žaloba žalobcu nebola nezrozumiteľným či nejasným podaním, preto neexistoval dôvod na to, aby konajúci súd vyzval žalobcu na doplnenie žaloby, čím došlo k súdnej ingerencii v prospech sporovej strany, a teda k porušeniu princípu rovnosti zbraní. Neexistencia procesnej subjektivity žalovanej predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania a postup súdov nižších inštancií bol neprijateľným, v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, a preto napadnuté rozhodnutie je zmätočným a arbitrárnym. Dovolateľka bola toho názoru, že odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších inštancií je v tomto ohľade nedostatočné, keďže sa súde žiadnym spôsobom bližšie nezaoberali výkladom príslušných právnych noriem § 62, § 161 ods. 2 a § 292 CSP a priamo bez ďalšieho aplikovali princíp ochrany spotrebiteľa contra legem. Navrhla napadnutý rozsudok

odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a konanie zastaviť. Uplatnila si nárok na náhradu trov konania.

6. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu sa plne stotožnil s právnymi závermi súdov nižších inštancií. Bol toho názoru, že žalovaná ho uviedla do omylu, keď v mimosúdnej komunikácii so žalobcom uvádzala logo neexistujúcej spoločnosti a z tohto dôvodu považoval za správny postup súdov nižších inštancií, ako aj odôvodnenia ich rozhodnutí ohľadne odstránenia vady žaloby, ktoré považoval za náležité. Navrhol dovolanie zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) skúmal najskôr, či sú splnené procesné podmienky na to, aby dovolaním napadnuté rozhodnutie mohlo byť podrobené dovolaciemu prieskumu a zistil, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) subjekt, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), po preskúmaní, že obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné a konanie je potrebné zastaviť.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolačný súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej

došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda proces prejednávania sporu znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, sp. zn. 1 Cdo 6/2014, sp. zn. 3 Cdo 38/2015, sp. zn. 5 Cdo 201/2011, sp. zn. 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý proces.

16. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislosť a neustrannosť súdu (prístup k súdu), je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiaca „rovnosť zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí v sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (III. ÚS 32/2015).

17. Podľa čl. 6 Základných princípov CSP strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak si povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

18. Princíp rovnosti sporových strán predstavuje v procesnoprávnej rovine základný postulát, podľa ktorého žiadna zo sporových strán (bez ohľadu na to, či ide o fyzickú alebo právnickú osobu) nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie. Znamená to, že žiadna sporová strana nie je akýmkoľvek spôsobom nadradená druhej sporovej strane. Citovaný článok pokrýva tú časť procesnoprávných vzťahov, ktorá vzniká medzi dvoma sporovými stranami kontradiktórneho konania. Obsahom každého právneho vzťahu sú práva a povinnosti, ktoré vznikajú pri realizácii oprávnení jednotlivých subjektov tohto právneho vzťahu. Z tohto aspektu sa prejavuje princíp rovnosti sporových strán ako tzv. rovnosť zbraní judikovaná Európskym súdom pre ľudské práva. Rovnosť zbraní sa prejavuje ako rovnaká miera možnosti uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených Civilným sporovým poriadkom (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 44-45 s.).

19. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 420 písm. b) a písm. f) CSP dovoľateľka namietala vadu zmätočnosti týkajúcu sa nesprávneho procesného postupu súdov nižších inšancií, ktoré i napriek neodstrániteľnej podmienke konania z dôvodu nedostatku procesnej subjektivity pôvodne žalovanej spoločnosti CETELEM SLOVENSKO, a. s. so sídlom v Bratislave, Panenská 7 v

čase začatia konania, v spore konali v rozpore s ustanoveniami § 60, § 61, § 62 v spojení s ustanovením § 161 ods. 1 CSP, ktorý náležite neodôvodnili. Uvedený postup považovala za neprípustný v rozpore s procesným poriadkom a napadnuté rozhodnutie za zmätočné a arbitrárne, ako aj za dostatočne neodôvodnené.

20. Podľa § 438 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzati žaloby a o vzájomnej žalobe.

21. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

22. Citované ustanovenie § 161 CSP má povahu generálneho procesného ustanovenia týkajúceho sa skúmania procesných podmienok. V zásade teda platí, že súd (ne)existenciu procesných podmienok skúma ex officio, a to v ktoromkoľvek štádiu konania (i v dovolacom konaní). Nedostatok podmienky konania spôsobuje, tzv. vadu konania, ktorá môže byť odstrániteľná alebo neodstrániteľná. V prípade zistenia, že sa jedná o neodstrániteľnú vadu konania, musí uznesením konanie zastaviť.

23. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

24. Podľa § 18 ods. 1, 2 písm. d) zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občianskeho zákonníka“) spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby. Právnickými osobami sú iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

25. Podľa § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo do iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak.

26. Podľa § 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak.

27. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že žaloba bola podaná na súde 27. marca 2017, pričom žalovanou bola spoločnosť CETELEM SLOVENSKO, a. s. so sídlom v Bratislave, Panenská 7, IČO: 35 787 78, ktorá podľa výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I oddiel Sa, vložka č. 2435/B bola dňom 30. júna 2016 vymazaná z obchodného registra ex offio (v spise na č. l. 20, č. l. 119). Súdny nižších inštancií i napriek tejto neodstrániteľnej vade konania, považovali nedostatok procesnej subjektivity za odstrániteľnú vadu konania a v spore s ochranou slabšej strany pokračovali s dovolateľkou s odôvodnením, že dovolateľka je právnym nástupcom pôvodne žalovaného subjektu a žalobca po výzve súdu žalovanú označil správne (v spise na č. l. 93). Súdny nižších inštancií pri posudzovaní procesnej subjektivity pôvodnej žalovanej poukázali na uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 34Exre/311/2016-9 zo 16. augusta 2016, ktorým došlo k výmazu spoločnosti CETELEM SLOVENSKO, a. s. so sídlom v Bratislave, Panenská cesta 7, na základe oznámenia Súdnej kancelárie Obchodného súdu v Paríži z 22. júla 2016, a to z dôvodu cezhraničného zlúčenia medzi spoločnosťou BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, akciovou spoločnosťou zapísanou v obchodnom registri Paríž pod č. 542 097 902 RCS, Paríž so sídlom boulevard Haussmann 750 09 Paríž a spoločnosťou CETELEM SLOVENSKO, spoločnosťou podľa slovenského práva so sídlom v Bratislave, Panenská 7, IČO: 35 787 783. Z tohto dôvodu považovali túto spoločnosť za právneho nástupcu pôvodnej žalovanej.

28. Nedostatok procesnej subjektivity avšak iba v prípade, ak táto vada existuje už od momentu začatia konania (čo je daný prípad) patrí medzi neodstrániteľné vady konania, pre ktoré súd musí konanie

zastaviť. Uvedený nedostatok nemožno odstrániť ani opravou alebo doplnením v zmysle ustanovenia § 129 CSP, nejedná sa o vadu konania spočívajúcu v nesprávnom alebo neúplnom označení, lebo žalovaná protistrana stratila procesnú subjektivitu pred začatím konania (R 65/1996). V takom prípade do úvahy neprichádza ani postup vyplývajúci z ustanovenia § 64 CSP, ani pristúpenie do konania podľa ustanovenia § 79 CSP, lebo taký postup by prichádzal do úvahy len za predpokladu, že žalovaná, ku ktorej alebo na ktorého miesto má vstúpiť niekto iný, mala procesnú subjektivitu v čase jeho začatia (R 45/2003). Napokon do úvahy neprichádza ani iný procesný postup súdu v súvislosti s osobitnou poučovacou povinnosťou súdu v spotrebiteľských sporoch (§ 292 CSP). Vzhľadom k tomu, že i napriek neodstrániteľnej podmienke konania, sudy konali a vo veci meritórne rozhodli, vydané rozhodnutia sú zmätočné. Možno teda konštatovať, že dovolateľka opodstatnene namietala dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. b) CSP.

29. Zároveň bol relevantný aj namietaný nesprávny procesný postup súdov nižších inšancií, ktoré i napriek existencii neodstrániteľnej vady konania, konanie obligatórne nezastavili, ale v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, s princípom právnej istoty a princípom rovnosti zbraní (čl. 2, čl. 6 Základných princípov CSP), vo veci konali. Aj tento uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP preto zakladá nielen prípustnosť, ale aj dôvodnosť podaného dovolania.

30. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvej inšancie zrušil v súlade s ustanovením § 449 ods. 1, 2 CSP; pre neodstrániteľnú podmienku konania (nedostatok procesnej subjektivity protistrany v čase začatia konania) konanie v súlade s ustanovením § 450 v spojení s § 438 ods. 1 a § 161 ods. 2 CSP zastavil.

31. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou dovolací súd nerozhodol, lebo z procesného hľadiska by vzhľadom na zastavenie konania vznikol nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného a odvolacieho konania) žalovanej, ktorá nemá procesnú subjektivitu (ex offio výmaz z obchodného registra 30. júna 2016). Žalobcovi, ktorý z procesného hľadiska zavinił zastavenie konania nárok na náhradu trov konania nevznikol (§ 453 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 CSP).

32. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania vo vzťahu medzi žalobcom a dovolateľkou dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu dovolateľky v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súde prvej inšancie v súlade s ustanovením § 262 ods. 2 CSP.

33. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.